

აღმოსავლეთ ევროპის უნივერსიტეტი



ხელოვნური ინტელექტის (AI) მმართველობის პოლიტიკა და ჩარჩო

დამტკიცებულია: უნივერსიტეტის წარმომადგენლობითი

საბჭოს 2026 წლის 04 მარტის № 01 დადგენილებით

სარჩევი

1. დოკუმენტის მიზანი.....	2
2. სამართლებრივი, ეთიკური და ნორმატიული საფუძვლები.....	3
<i>საერთაშორისო ეთიკური და სამართლებრივი ჩარჩოები.....</i>	3
<i>უმაღლესი განათლებისა და კვლევის ხარისხის უზრუნველყოფის ჩარჩოები</i>	4
<i>მონაცემთა დაცვისა და ინფორმაციული უსაფრთხოების ჩარჩოები</i>	4
<i>საერთაშორისო მმართველობისა და რისკების მართვის სტანდარტები</i>	4
<i>ეროვნული სამართლებრივი საფუძველი</i>	4
3. მოქმედების სფერო	5
4. ინსტიტუციური ვალდებულებები	8
5. ტერმინთა განმარტებები.....	11
6. ხელოვნური ინტელექტის მმართველობის პრინციპები	15
7. ხელოვნური ინტელექტის მმართველობის სისტემა და პასუხისმგებლობების განაწილება.....	18
8. AI სისტემების რისკზე დაფუძნებული კლასიფიკაცია	20
9. AI სწავლა-სწავლების პროცესში.....	21
10. გენერაციული AI-ის გამოყენება სტუდენტების მიერ	21
11. გენერაციული AI-ის გამოყენება აკადემიური პერსონალის მიერ.....	22
12. AI სამეცნიერო კვლევაში	22
13. მონაცემთა დაცვა და კიბერუსაფრთხოება.....	23
14. AI წიგნიერება და შესაძლებლობების განვითარება	23
15. AI რისკების მართვა	23
16. მონიტორინგი, შეფასება და ანგარიშგება.....	24
17. პოლიტიკის გადახედვა.....	24
18. დასკვნითი დებულებები	24
<i>QR კოდები საერთაშორისო აქტების/სახელმძღვანელოების შესახებ</i>	25

1. დოკუმენტის მიზანი

- 1.1. აღმოსავლეთ ევროპის უნივერსიტეტის ხელოვნური ინტელექტის (AI) მმართველობის პოლიტიკა და ჩარჩო (შემდგომში - „პოლიტიკა“) განსაზღვრავს უნივერსიტეტში ხელოვნური ინტელექტის სისტემების შერჩევის, შეძენის, განვითარების, ტესტირების, დანერგვის, გამოყენების, მონიტორინგის, შეფასებისა და მართვის ინსტიტუციურ წესებს, ეთიკურ პრინციპებს, პასუხისმგებელ სტრუქტურებსა და ანგარიშვალდებულების მექანიზმებს.
- 1.2. პოლიტიკის მიზანია, უნივერსიტეტში ხელოვნური ინტელექტის გამოყენება გახდეს ხარისხის გაუმჯობესების, ინოვაციისა და ინსტიტუციური ეფექტიანობის მხარდაჭერის ქმედითი ინსტრუმენტი, ისე, რომ თითოეული AI სისტემა გამოიყენებოდეს კანონიერად, ეთიკურად, გამჭვირვალედ, უსაფრთხოდ და ადამიანის ღირსების პატივისცემით.
- 1.3. პოლიტიკის მიზნებია:
 - ა) უნივერსიტეტში ხელოვნური ინტელექტის მმართველობის ერთიანი სისტემის ჩამოყალიბება;
 - ბ) AI-ის პასუხისმგებლიანი, ეთიკური და უსაფრთხო გამოყენების უზრუნველყოფა;
 - გ) აკადემიური კეთილსინდისიერებისა და სამეცნიერო ეთიკის დაცვა;
 - დ) ადამიანის უფლებების, ღირსებისა და ავტონომიის უზრუნველყოფა;
 - ე) ინოვაციების მხარდაჭერა შესაბამისი რისკების მართვის პირობებში;
 - ვ) ინსტიტუციური გადაწყვეტილებების ხარისხის გაუმჯობესება;
 - ზ) სტუდენტების, აკადემიური და ადმინისტრაციული პერსონალის AI წიგნიერების განვითარება;
 - თ) სამართლებრივ და ეთიკურ მოთხოვნებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფა;
 - ი) უნივერსიტეტის საერთაშორისო კონკურენტუნარიანობისა და რეპუტაციის გაძლიერება.
- 1.4. პოლიტიკა უზრუნველყოფს ხელოვნური ინტელექტის გამოყენებას შემდეგი მიზნებისთვის:
 - ✎ სწავლა-სწავლების ხარისხის გაუმჯობესება და სტუდენტზე ორიენტირებული საგანმანათლებლო გარემოს განვითარება;
 - ✎ აკადემიური და სამეცნიერო საქმიანობის მხარდაჭერა კვლევის სანდოობისა და აკადემიური კეთილსინდისიერების დაცვით;
 - ✎ ინოვაციების, ციფრული ტრანსფორმაციისა და მონაცემებზე დაფუძნებული მმართველობის ხელშეწყობა;
 - ✎ ადმინისტრაციული პროცესების ეფექტიანობისა და სერვისების ხელმისაწვდომობის ზრდა;

სტუდენტების, პერსონალისა და საზოგადოების ინტერესების დაცვა.

1.5. ამასთანავე, პოლიტიკა ადგენს სავალდებულო მოთხოვნებს, რათა ხელოვნური ინტელექტის გამოყენების პროცესში უზრუნველყოფილი იყოს:

- ▶ აკადემიური კეთილსინდისიერება და ავტორობის გამჭვირვალობა;
- ▶ ადამიანის უფლებების, ღირსებისა და ავტონომიის დაცვა;
- ▶ სამართლიანობა, თანასწორობა და დისკრიმინაციის პრევენცია;
- ▶ გადაწყვეტილებების გამჭვირვალობა, ახსნადობა და ანგარიშვალდებულება;
- ▶ პერსონალური მონაცემებისა და კონფიდენციალური ინფორმაციის დაცვა;
- ▶ ინფორმაციული უსაფრთხოება და კიბერუსაფრთხოება;
- ▶ ადამიანის ეფექტიანი ზედამხედველობა მაღალი გავლენის მქონე გადაწყვეტილებებზე;
- ▶ საზოგადოებრივი ნდობის შენარჩუნება უნივერსიტეტის აკადემიური და მმართველობითი პროცესების მიმართ.

1.6. უნივერსიტეტი აღიარებს, რომ ხელოვნური ინტელექტი წარმოადგენს არა მხოლოდ ტექნოლოგიურ ინოვაციას, არამედ განათლების, მეცნიერების, შრომის ბაზრისა და ინსტიტუციური მმართველობის ტრანსფორმაციის მნიშვნელოვან ფაქტორს. შესაბამისად, მისი გამოყენება უნდა ეფუძნებოდეს ადამიანზე ორიენტირებულ, რისკზე დაფუძნებულ, ეთიკურად პასუხისმგებლიან და ხარისხზე ორიენტირებულ მიდგომას.

1.7. წინამდებარე პოლიტიკა ემსახურება არა ხელოვნური ინტელექტის გამოყენების შეზღუდვას, არამედ მისი პასუხისმგებლიანი, უსაფრთხო და ღირებულებაზე დაფუძნებული ინტეგრაციის უზრუნველყოფას უნივერსიტეტის საქმიანობის ყველა შესაბამის მიმართულებაში. მისი ამოცანაა, შექმნას ისეთი მმართველობითი გარემო, სადაც AI აძლიერებს ადამიანის შესაძლებლობებს, მხარს უჭერს აკადემიურ განვითარებას და არ ცვლის ადამიანის პროფესიულ პასუხისმგებლობას, კრიტიკულ აზროვნებასა და საბოლოო გადაწყვეტილებას.

2. სამართლებრივი, ეთიკური და ნორმატიული საფუძვლები

2.1. წინამდებარე პოლიტიკა ეფუძნება საერთაშორისო, ევროპულ და ეროვნულ სამართლებრივ, ეთიკურ და პროფესიულ ჩარჩოებს, რომლებიც განსაზღვრავს ხელოვნური ინტელექტის პასუხისმგებლიანი, უსაფრთხო და ადამიანის უფლებებზე დაფუძნებული გამოყენების პრინციპებს.

2.2. პოლიტიკის შემუშავებისას გათვალისწინებულია ის თანამედროვე მოთხოვნები და სტანდარტები, რომლებიც არეგულირებს ხელოვნური ინტელექტის სისტემების განვითარებას, დანერგვას, გამოყენებას, რისკების მართვას, მონაცემთა დაცვას, აკადემიურ კეთილსინდისიერებასა და ორგანიზაციულ ანგარიშვალდებულებას უმაღლესი განათლებისა და სამეცნიერო კვლევის სფეროში.

2.3. პოლიტიკის სამართლებრივ და ნორმატიულ საფუძველს წარმოადგენს:

საერთაშორისო ეთიკური და სამართლებრივი ჩარჩოები

- ▶ UNESCO-ის რეკომენდაცია ხელოვნური ინტელექტის ეთიკის შესახებ (2021), რომელიც განსაზღვრავს ხელოვნური ინტელექტის ადამიანის უფლებებზე, ადამიანის ღირსებაზე,

მრავალფეროვნებასა და სოციალური კეთილდღეობის პრინციპებზე დაფუძნებული გამოყენების სტანდარტებს;

- ▶ OECD-ის ხელოვნური ინტელექტის პრინციპები, რომლებიც ადგენს ინკლუზიური განვითარების, გამჭვირვალობის, უსაფრთხოების, ანგარიშვალდებულებისა და ადამიანის კეთილდღეობაზე ორიენტირებული AI სისტემების შექმნის საფუძვლებს;
- ▶ ევროპის საბჭოს ჩარჩო კონვენცია ხელოვნური ინტელექტის, ადამიანის უფლებების, დემოკრატიისა და სამართლის უზენაესობის შესახებ, რომელიც უზრუნველყოფს ხელოვნური ინტელექტის გამოყენების შესაბამისობას ფუნდამენტურ უფლებებთან და დემოკრატიულ ღირებულებებთან;
- ▶ ევროკავშირის ხელოვნური ინტელექტის აქტი (EU AI Act), როგორც მსოფლიოში პირველი ყოვლისმომცველი მარეგულირებელი ჩარჩო, რომელიც ეფუძნება რისკზე დაფუძნებულ მიდგომას და განსაზღვრავს AI სისტემების კლასიფიკაციის, ზედამხედველობისა და გამოყენების მოთხოვნებს.

უმაღლესი განათლებისა და კვლევის ხარისხის უზრუნველყოფის ჩარჩოები

- ▶ ევროპის უმაღლესი განათლების სივრცის ხარისხის უზრუნველყოფის სტანდარტები და სახელმძღვანელოები (ESG 2015), რომლებიც განსაზღვრავს ხარისხის კულტურის, პასუხისმგებლიანი მმართველობის, სტუდენტზე ორიენტირებული სწავლებისა და მტკიცებულებებზე დაფუძნებული გადაწყვეტილებების მიღების პრინციპებს;
- ▶ აკადემიური კეთილსინდისიერებისა და კვლევის ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტები, რომლებიც არეგულირებს ხელოვნური ინტელექტის გამოყენებას სწავლების, შეფასებისა და სამეცნიერო საქმიანობის პროცესებში.

მონაცემთა დაცვისა და ინფორმაციული უსაფრთხოების ჩარჩოები

- ▶ პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ზოგადი რეგულაცია (GDPR);
- ▶ ევროპის საბჭოს Convention 108+;
- ▶ ინფორმაციული უსაფრთხოების, კონფიდენციალურობისა და მონაცემთა მართვის საერთაშორისო სტანდარტები.

საერთაშორისო მმართველობისა და რისკების მართვის სტანდარტები

- ▶ ISO/IEC 42001 – Artificial Intelligence Management Systems, რომელიც განსაზღვრავს ხელოვნური ინტელექტის მართვის სისტემების დანერგვისა და უწყვეტი გაუმჯობესების მოთხოვნებს;
- ▶ ISO/IEC 23894 – Artificial Intelligence Risk Management, რომელიც ადგენს AI სისტემებთან დაკავშირებული რისკების იდენტიფიცირების, შეფასებისა და მართვის მეთოდოლოგიას;
- ▶ ISO 31000 – Risk Management, რომელიც წარმოადგენს ორგანიზაციული რისკების მართვის საერთაშორისო ჩარჩოს.

ეროვნული სამართლებრივი საფუძველი

პოლიტიკა სრულად შეესაბამება საქართველოს მოქმედ კანონმდებლობას, მათ შორის:

- ▶ საქართველოს კანონს „უმაღლესი განათლების შესახებ“;
- ▶ საქართველოს კანონს „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“;
- ▶ საავტორო და მომიჯნავე უფლებების სფეროში მოქმედ ნორმებს;
- ▶ საქართველოს განათლების, მეცნიერებისა და ახალგაზრდობის სამინისტროს მარეგულირებელ აქტებს;
- ▶ უმაღლესი განათლების ხარისხის უზრუნველყოფის ეროვნული სისტემის მოთხოვნებს;
- ▶ უნივერსიტეტის შიდა მარეგულირებელ დოკუმენტებს.

2.4. უნივერსიტეტი აღიარებს, რომ ხელოვნური ინტელექტის რეგულირების გარემო მუდმივად ვითარდება. შესაბამისად, პოლიტიკის განხორციელება ეფუძნება სამართლებრივი და ეთიკური მოთხოვნების მუდმივი მონიტორინგის, რეგულარული გადახედვისა და საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფის პრინციპს. აღნიშნული მიდგომა უნივერსიტეტს საშუალებას აძლევს, ხელოვნური ინტელექტის მმართველობა განახორციელოს თანამედროვე საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად და უზრუნველყოს აკადემიური, კვლევითი და ადმინისტრაციული პროცესების მდგრადი განვითარება.

3. მოქმედების სფერო

- 3.1. წინამდებარე პოლიტიკა ვრცელდება უნივერსიტეტის საქმიანობის ყველა იმ მიმართულებაზე, სადაც გამოიყენება, იგეგმება გამოყენება ან შესაძლოა გამოყენებულ იქნეს ხელოვნური ინტელექტის სისტემები, მათ შორის გენერაციული ხელოვნური ინტელექტის, მანქანური სწავლების, მონაცემთა ანალიტიკის, ალგორითმული გადაწყვეტილების მხარდაჭერისა და ავტომატიზებული ციფრული ინსტრუმენტების სხვადასხვა ფორმა.
- 3.2. პოლიტიკის მოთხოვნები ვრცელდება როგორც უნივერსიტეტის მიერ დანერგილ და მართულ AI სისტემებზე, ასევე უნივერსიტეტის საქმიანობის ფარგლებში გამოყენებულ მესამე მხარის პლატფორმებსა და ინსტრუმენტებზე, მათ შორის გენერაციული ხელოვნური ინტელექტის სერვისებზე.
- 3.3. პოლიტიკა მოიცავს უნივერსიტეტის საქმიანობის შემდეგ ძირითად სფეროებს:

სწავლა, სწავლება და შეფასება

- ✎ სასწავლო პროცესის დაგეგმვა და განხორციელება;
- ✎ სასწავლო მასალების შექმნა და განვითარება;
- ✎ ციფრული სასწავლო რესურსების გამოყენება;
- ✎ სტუდენტთა შეფასებისა და უკუკავშირის პროცესები;
- ✎ პერსონალიზებული სწავლების სისტემები;
- ✎ აკადემიური მხარდაჭერის ციფრული ინსტრუმენტები.

სტუდენტთა მიღება და სტუდენტური გამოცდილება

- ✎ მიღებისა და ჩარიცხვის პროცესები;
- ✎ სტუდენტური კონსულტირება;
- ✎ სტუდენტური სერვისები;
- ✎ სტუდენტური მხარდაჭერის სისტემები;
- ✎ კარიერული დაგეგმვისა და განვითარების სერვისები;

- ✚ სტუდენტებთან კომუნიკაციის ციფრული პლატფორმები.

სამეცნიერო-კვლევითი საქმიანობა

- ✚ კვლევის დაგეგმვა და განხორციელება;
- ✚ მონაცემთა ანალიზი და ინტერპრეტაცია;
- ✚ სამეცნიერო პუბლიკაციების მომზადება;
- ✚ კვლევითი მონაცემების მართვა;
- ✚ კვლევითი ეთიკისა და აკადემიური კეთილსინდისიერების უზრუნველყოფა;
- ✚ კვლევის შედეგების გავრცელება.

ხარისხის უზრუნველყოფა და ინსტიტუციური განვითარება

- ✚ შიდა და გარე შეფასების პროცესები;
- ✚ ხარისხის მართვის სისტემები;
- ✚ ინსტიტუციური კვლევები და ანალიტიკა;
- ✚ მონაცემებზე დაფუძნებული გადაწყვეტილებების მიღება;
- ✚ სტრატეგიული დაგეგმვა და შესრულების მონიტორინგი.

ადმინისტრაციული და მმართველობითი პროცესები

- ✚ ადამიანური რესურსების მართვა;
- ✚ დოკუმენტბრუნვა და ადმინისტრაციული სერვისები;
- ✚ ფინანსური და მატერიალური რესურსების მართვა;
- ✚ კომუნიკაცია და საზოგადოებასთან ურთიერთობა;
- ✚ ინფორმაციული ტექნოლოგიების მართვა;
- ✚ საოპერაციო პროცესების ავტომატიზაცია.

საერთაშორისო თანამშრომლობა და პარტნიორული საქმიანობა

- ✚ საერთაშორისო პროექტები;
- ✚ საერთაშორისო საგანმანათლებლო პროგრამები;
- ✚ საერთაშორისო კვლევითი ინიციატივები;
- ✚ პარტნიორულ ორგანიზაციებთან თანამშრომლობა;
- ✚ საერთაშორისო სტუდენტებისა და პერსონალის მომსახურება.

ციფრული და ტექნოლოგიური ინფრასტრუქტურა

- ✚ სასწავლო მართვის სისტემები (LMS);
- ✚ ხელოვნურ ინტელექტზე დაფუძნებული ციფრული პლატფორმები;
- ✚ მონაცემთა საცავები და ანალიტიკური სისტემები;
- ✚ კიბერუსაფრთხოების ინსტრუმენტები;
- ✚ უნივერსიტეტის ინფორმაციული სისტემები.

პოლიტიკის სუბიექტები

წინამდებარე პოლიტიკის მოთხოვნების დაცვა სავალდებულოა უნივერსიტეტის საქმიანობაში ჩართული ყველა პირისა და ორგანიზაციისთვის, მათ შორის:

- ▶ სტუდენტებისთვის;
- ▶ დოქტორანტებისთვის;
- ▶ აკადემიური პერსონალისთვის;
- ▶ მოწვეული ლექტორებისა და მკვლევარებისთვის;
- ▶ სამეცნიერო პერსონალისთვის;
- ▶ ადმინისტრაციული პერსონალისთვის;
- ▶ უნივერსიტეტის მმართველი ორგანოებისა და ხელმძღვანელი პირებისთვის;
- ▶ სტაჟიორებისა და პრაქტიკანტებისთვის;
- ▶ კონტრაქტორებისა და გარე მომსახურების მიმწოდებლებისთვის;
- ▶ პარტნიორი ორგანიზაციებისა და ერთობლივი პროექტების მონაწილე პირებისთვის.

მესამე მხარის მერ AI სისტემების გამოყენება

პოლიტიკა ვრცელდება უნივერსიტეტის საქმიანობის ფარგლებში გამოყენებულ ყველა ხელოვნური ინტელექტის სისტემაზე, მიუხედავად იმისა, უნივერსიტეტის საკუთრებაშია თუ არა აღნიშნული სისტემა.

მათ შორის:

- ▶ ChatGPT;
- ▶ Microsoft Copilot;
- ▶ Google Gemini;
- ▶ Claude;
- ▶ Perplexity;
- ▶ Midjourney;
- ▶ DALL·E;
- ▶ GitHub Copilot;

და სხვა ანალოგიური AI პლატფორმები, რომლებიც გამოიყენება სწავლების, კვლევის, ადმინისტრირების ან უნივერსიტეტის სხვა საქმიანობის პროცესში.

ტერიტორიული და ფუნქციური მოქმედება

პოლიტიკა მოქმედებს როგორც უნივერსიტეტის ფიზიკურ სივრცეში, ისე დისტანციურ და ონლაინ გარემოში განხორციელებულ საქმიანობაზე, მათ შორის საერთაშორისო პროექტების, პარტნიორული ინიციატივებისა და ციფრული საგანმანათლებლო პროცესების ფარგლებში.

პოლიტიკის მოთხოვნები ვრცელდება როგორც უნივერსიტეტის შიდა პროცესებზე, ისე იმ შემთხვევებზე, როდესაც უნივერსიტეტის სახელით ან მისი რესურსების გამოყენებით ხორციელდება ხელოვნური ინტელექტის სისტემების გამოყენება.

4. ინსტიტუციური ვალდებულებები

ადმოსავლეთ ევროპის უნივერსიტეტი აღიარებს, რომ ხელოვნური ინტელექტის გამოყენება დაკავშირებულია როგორც მნიშვნელოვან შესაძლებლობებთან, ისე სამართლებრივ, ეთიკურ, აკადემიურ და ოპერაციულ რისკებთან. შესაბამისად, უნივერსიტეტი იღებს ვალდებულებას, უზრუნველყოს ხელოვნური ინტელექტის სისტემების პასუხისმგებლიანი, უსაფრთხო და ღირებულებებზე დაფუძნებული გამოყენება სწავლების, კვლევის, მმართველობისა და ადმინისტრირების ყველა პროცესში.

ადამიანური ზედამხედველობის უზრუნველყოფა

უნივერსიტეტი უზრუნველყოფს, რომ ხელოვნური ინტელექტის ნებისმიერი სისტემა ფუნქციონირებდეს ეფექტიანი ადამიანური ზედამხედველობის პირობებში.

AI სისტემის მიერ გენერირებული რეკომენდაცია, ანალიზი ან გადაწყვეტილების პროექტი არ შეიძლება გახდეს საბოლოო გადაწყვეტილების ერთადერთი საფუძველი იმ შემთხვევებში, როდესაც გადაწყვეტილება გავლენას ახდენს:

- ✚ სტუდენტის აკადემიურ სტატუსზე;
- ✚ შეფასების შედეგებზე;
- ✚ მიღებისა და ჩარიცხვის პროცესზე;
- ✚ დასაქმებასა და კარიერულ წინსვლაზე;
- ✚ კვლევითი საქმიანობის შეფასებაზე;
- ✚ სხვა მნიშვნელოვან აკადემიურ ან ადმინისტრაციულ უფლებებსა და ინტერესებზე.

საბოლოო პასუხისმგებლობა ყველა მნიშვნელოვან გადაწყვეტილებაზე ეკისრება შესაბამის უფლებამოსილ პირს ან კოლეგიურ ორგანოს.

ადამიანის შესაძლებლობების გაძლიერება

უნივერსიტეტი უზრუნველყოფს, რომ ხელოვნური ინტელექტი გამოიყენებოდეს ადამიანის პროფესიული, აკადემიური და შემოქმედებითი შესაძლებლობების გასაძლიერებლად და არა მათი ჩანაცვლების მიზნით.

AI-ის გამოყენება უნდა ემსახურებოდეს:

- ✓ სწავლა-სწავლების ხარისხის გაუმჯობესებას;
- ✓ კვლევითი საქმიანობის მხარდაჭერას;
- ✓ ადმინისტრაციული პროცესების ოპტიმიზაციას;
- ✓ გადაწყვეტილებების მიღების ხარისხის გაუმჯობესებას.

უნივერსიტეტი არ დაუშვებს ისეთ პრაქტიკას, რომელიც ამცირებს ადამიანის პასუხისმგებლობას, კრიტიკულ აზროვნებას ან პროფესიულ ავტონომიას.

აკადემიური თავისუფლებისა და ინსტიტუციური ავტონომიის დაცვა

უნივერსიტეტი უზრუნველყოფს, რომ AI ტექნოლოგიების გამოყენებამ არ შეზღუდოს:

- ✚ აკადემიური თავისუფლება;
- ✚ კვლევის დამოუკიდებლობა;
- ✚ აზრისა და გამოხატვის თავისუფლება;
- ✚ აკადემიური დისკუსიის მრავალფეროვნება;
- ✚ უნივერსიტეტის ინსტიტუციური ავტონომია.

AI სისტემები არ შეიძლება გამოყენებულ იქნეს აკადემიური საქმიანობის შინაარსობრივი კონტროლის, ცენზურის ან არაგონივრული შეზღუდვის მიზნით.

გამჭვირვალობისა და ახსნადობის უზრუნველყოფა

უნივერსიტეტი უზრუნველყოფს AI სისტემების გამოყენების გამჭვირვალობას.

AI-ის გამოყენების ყველა არსებით შემთხვევაში მომხმარებელს უნდა შეეძლოს მიიღოს ინფორმაცია:

- ✚ გამოყენება თუ არა AI სისტემა;
- ✚ რა მიზანს ემსახურება მისი გამოყენება;
- ✚ რა გავლენა შეიძლება ჰქონდეს მიღებულ შედეგებს;
- ✚ ვინ არის პასუხისმგებელი საბოლოო გადაწყვეტილებაზე.

მაღალი რისკის AI სისტემების შემთხვევაში უზრუნველყოფილი უნდა იყოს გადაწყვეტილებების ლოგიკისა და გამოყენებული მეთოდოლოგიის სათანადო ახსნა.

სამართლიანობისა და არადისკრიმინაციული გარემოს უზრუნველყოფა

უნივერსიტეტი იღებს ვალდებულებას, მუდმივად შეაფასოს AI სისტემების მიერ შესაძლო მიკერძოების, დისკრიმინაციისა და უსამართლო პრაქტიკის რისკები.

AI სისტემები არ უნდა იწვევდეს განსხვავებულ მოპყრობას ან უარყოფით გავლენას რომელიმე პირის ან ჯგუფის მიმართ:

- ▶ სქესის;
- ▶ ასაკის;
- ▶ ეთნიკური წარმომავლობის;
- ▶ ეროვნების;
- ▶ რელიგიის;
- ▶ პოლიტიკური შეხედულების;
- ▶ სოციალური სტატუსის;
- ▶ ჯანმრთელობის მდგომარეობის;

- ▶ შეზღუდული შესაძლებლობის;
- ▶ ან სხვა დაცული მახასიათებლის საფუძველზე.

მონაცემთა დაცვისა და ინფორმაციული უსაფრთხოების უზრუნველყოფა

უნივერსიტეტი უზრუნველყოფს AI სისტემების შესაბამისობას:

- ✓ პერსონალურ მონაცემთა დაცვის მოთხოვნებთან;
- ✓ ინფორმაციული უსაფრთხოების პოლიტიკასთან;
- ✓ კიბერუსაფრთხოების სტანდარტებთან;
- ✓ მონაცემთა კონფიდენციალურობის პრინციპებთან.

AI პლატფორმებში პერსონალური, სამედიცინო, ფინანსური ან სხვა სენსიტიური ინფორმაციის დამუშავება დასაშვებია მხოლოდ შესაბამისი სამართლებრივი საფუძვლისა და უსაფრთხოების მექანიზმების არსებობის შემთხვევაში.

აკადემიური კეთილსინდისიერებისა და კვლევის ეთიკის დაცვა

უნივერსიტეტი უზრუნველყოფს, რომ AI-ის გამოყენება არ იქცეს:

- ▶ პლაგიატის;
- ▶ აკადემიური თაღლითობის;
- ▶ ავტორობის არასწორი მინიჭების;
- ▶ მონაცემთა ფალსიფიკაციის;
- ▶ კვლევის შედეგების მანიპულაციის;

საშუალებად.

AI-ის გამოყენება სწავლებისა და კვლევის პროცესში უნდა შეესაბამებოდეს უნივერსიტეტის აკადემიური კეთილსინდისიერების კოდექსსა და კვლევის ეთიკის სტანდარტებს.

AI წიგნიერებისა და პასუხისმგებლიანი ციფრული კულტურის განვითარება

უნივერსიტეტი იღებს ვალდებულებას, სისტემურად განავითაროს სტუდენტების, აკადემიური და ადმინისტრაციული პერსონალის AI კომპეტენციები.

ამ მიზნით უნივერსიტეტი უზრუნველყოფს:

- ✓ რეგულარულ ტრენინგებს;
- ✓ ცნობიერების ამაღლების პროგრამებს;
- ✓ მეთოდურ სახელმძღვანელოებს;
- ✓ ეთიკური გამოყენების ინსტრუქციებს;
- ✓ საუკეთესო პრაქტიკის გაზიარებას.

გასაჩივრებისა და უფლებების დაცვის მექანიზმები

უნივერსიტეტი უზრუნველყოფს, რომ AI სისტემების გამოყენებასთან დაკავშირებულ ნებისმიერ მნიშვნელოვან გადაწყვეტილებაზე არსებობდეს:

- ✚ ადამიანური გადახედვის შესაძლებლობა;
- ✚ განმარტების მიღების უფლება;
- ✚ საჩივრის წარდგენის მექანიზმი;
- ✚ სამართლიანი და დროული განხილვის პროცედურა.

AI სისტემის მიერ გენერირებული შედეგი არ შეიძლება იყოს გასაჩივრების უფლების შეზღუდვის საფუძველი.

მუდმივი მონიტორინგი და გაუმჯობესება

უნივერსიტეტმა უნდა უზრუნველყოს AI სისტემების რეგულარულ მონიტორინგი შეფასება და გაუმჯობესება..

მონიტორინგი მოიცავს:

- ▶ შესაბამისობის შეფასებას;
- ▶ რისკების ანალიზს;
- ▶ ინციდენტების აღრიცხვას;
- ▶ მომხმარებელთა უკუკავშირის ანალიზს;
- ▶ ეთიკური და სამართლებრივი მოთხოვნების შესრულების შეფასებას.

AI მმართველობის კომიტეტი ყოველწლიურად ამზადებს AI მმართველობის ანგარიშს, რომლის საფუძველზეც განისაზღვრება გაუმჯობესების ღონისძიებები და სამომავლო პრიორიტეტები.

უწყვეტი შესაბამისობის ვალდებულება

უნივერსიტეტი იღებს ვალდებულებას, მუდმივად აკონტროლოს ხელოვნური ინტელექტის სფეროში მიმდინარე ტექნოლოგიური, სამართლებრივი და ეთიკური ცვლილებები და საჭიროების შემთხვევაში განაახლოს შესაბამისი პოლიტიკა, პროცედურები და მართვის მექანიზმები.

აღნიშნული ვალდებულება უზრუნველყოფს უნივერსიტეტის AI მმართველობის სისტემის შესაბამისობას საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკასთან, სამართლებრივ მოთხოვნებთან და უმაღლესი განათლების ხარისხის უზრუნველყოფის თანამედროვე სტანდარტებთან.

5 ტერმინთა განმარტებები

წინამდებარე პოლიტიკის მიზნებისთვის გამოიყენება შემდეგი ტერმინები:

ხელოვნური ინტელექტის სისტემა (ARTIFICIAL INTELLIGENCE SYSTEM – AI SYSTEM)

ხელოვნური ინტელექტის სისტემა არის მანქანაზე დაფუძნებული სისტემა, რომელიც შექმნილია სხვადასხვა დონის ავტონომიური ფუნქციონირებისთვის და რომელსაც, მის მიერ მიღებული

შეყვანის მონაცემების საფუძველზე, შეუძლია პროგნოზების, რეკომენდაციების, გადაწყვეტილებების ან ისეთი კონტენტის გენერირება, რომელიც გავლენას ახდენს ფიზიკურ ან ვირტუალურ გარემოზე.

AI სისტემა შეიძლება ფუნქციონირებდეს ადაპტაციის შესაძლებლობით ან მის გარეშე და იყენებდეს ისეთი მეთოდებს, როგორიცაა მანქანური სწავლება (Machine Learning), ღრმა სწავლება (Deep Learning), ბუნებრივი ენის დამუშავება (Natural Language Processing), გენერაციული მოდელები, ცოდნაზე დაფუძნებული სისტემები და სხვა ანალოგიური ტექნოლოგიები.

(განმარტება ეფუძნება EU AI Act-ისა და OECD-ის ხელოვნური ინტელექტის განმარტებებს).

გენერაციული ხელოვნური ინტელექტი (GENERATIVE AI)

გენერაციული ხელოვნური ინტელექტი წარმოადგენს AI სისტემის კატეგორიას, რომელსაც შეუძლია მომხმარებლის მითითებების (Prompts) ან სხვა მონაცემების საფუძველზე შექმნას ახალი შინაარსი, მათ შორის:

- ▶ ტექსტი;
- ▶ გამოსახულება;
- ▶ აუდიო;
- ▶ ვიდეო;
- ▶ პროგრამული კოდი;
- ▶ მონაცემთა ანალიზი;
- ▶ მულტიმედიური ან სხვა ციფრული კონტენტი.

გენერაციული AI სისტემები, როგორც წესი, ეფუძნება ფართომასშტაბიან ფონურ მოდელებს (Foundation Models) და დიდენოვან მოდელებს (Large Language Models – LLMs).

მაღალი რისკის AI სისტემა (HIGH-RISK AI SYSTEM)

მაღალი რისკის AI სისტემა არის სისტემა, რომლის გამოყენებამ შეიძლება არსებითი გავლენა მოახდინოს:

- ▶ პირის განათლების მიღების შესაძლებლობაზე;
- ▶ აკადემიურ შეფასებაზე;
- ▶ დასაქმებასა და კარიერულ განვითარებაზე;
- ▶ ფუნდამენტურ უფლებებსა და თავისუფლებებზე;
- ▶ ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებაზე;
- ▶ ინსტიტუციური გადაწყვეტილებების სამართლიანობასა და კანონიერებაზე.

უნივერსიტეტის კონტექსტში მაღალი რისკის სისტემებად შეიძლება ჩაითვალოს:

- ▶ სტუდენტთა ავტომატიზებული შეფასების სისტემები;
- ▶ მიღებისა და ჩარიცხვის ალგორითმები;
- ▶ პერსონალის შერჩევისა და შეფასების AI ინსტრუმენტები;

- ▶ პროგნოზირებადი ანალიტიკის სისტემები, რომლებიც გავლენას ახდენენ აკადემიურ ან ადმინისტრაციულ გადაწყვეტილებებზე.

ადამიანური ზედამხედველობა (HUMAN OVERSIGHT)

ადამიანური ზედამხედველობა წარმოადგენს ორგანიზაციულ და ტექნიკურ მექანიზმთა ერთობლიობას, რომელიც უზრუნველყოფს ადამიანის შესაძლებლობას:

- ▶ გააკონტროლოს AI სისტემის ფუნქციონირება;
- ▶ გადაამოწმოს მიღებული შედეგები;
- ▶ შეაფასოს მათი სისწორე და სანდოობა;
- ▶ საჭიროების შემთხვევაში შეაჩეროს, შეცვალოს ან უარყოს AI სისტემის მიერ გენერირებული შედეგები.

ადამიანური ზედამხედველობის მიზანია უზრუნველყოს, რომ AI სისტემებმა არ შეამცირონ ადამიანის პასუხისმგებლობა და საბოლოო გადაწყვეტილების მიღების უფლებამოსილება.

AI წიგნიერება (AI LITERACY)

AI წიგნიერება არის ცოდნის, უნარების, ღირებულებებისა და კომპეტენციების ერთობლიობა, რომელიც საშუალებას აძლევს პირს:

- ✚ გაიაზროს AI სისტემების ფუნქციონირების ძირითადი პრინციპები;
- ✚ კრიტიკულად შეაფასოს AI-ის შესაძლებლობები და შეზღუდვები;
- ✚ პასუხისმგებლიანად გამოიყენოს AI ინსტრუმენტები;
- ✚ ამოიცნოს ეთიკური, სამართლებრივი და სოციალური რისკები;
- ✚ მიიღოს ინფორმირებული გადაწყვეტილებები AI ტექნოლოგიების გამოყენებისას.

AI წიგნიერება მოიცავს როგორც ტექნიკურ, ისე ეთიკურ, სამართლებრივ და ციფრული მოქალაქეობის კომპეტენციებს.

აკადემიური კეთილსინდისიერება (ACADEMIC INTEGRITY)

აკადემიური კეთილსინდისიერება წარმოადგენს აკადემიური საზოგადოების ფუნდამენტურ ღირებულებას, რომელიც ეფუძნება:

- ✚ პატიოსნებას;
- ✚ ნდობას;
- ✚ სამართლიანობას;
- ✚ პატივისცემას;
- ✚ პასუხისმგებლობას;
- ✚ გამხედრობას ეთიკური გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში.

აკადემიური კეთილსინდისიერება გულისხმობს სწავლების, სწავლის, კვლევისა და აკადემიური კომუნიკაციის პროცესში ეთიკური და პროფესიული სტანდარტების დაცვას, მათ შორის:

- ✚ პლაგიატის თავიდან აცილებას;
- ✚ ავტორობის სწორ აღიარებას;
- ✚ მონაცემთა სიზუსტის უზრუნველყოფას;
- ✚ კვლევითი ეთიკის დაცვას;
- ✚ ხელოვნური ინტელექტის გამოყენების გამჭვირვალე დეკლარირებას.

ალგორითმული მიკერძოება (ALGORITHMIC BIAS)

ალგორითმული მიკერძოება არის AI სისტემის მიერ ისეთი შედეგების გენერირება, რომლებიც სისტემურად ან არაპროპორციულად აყენებს არახელსაყრელ მდგომარეობაში კონკრეტულ პირს ან ჯგუფს.

მიკერძოება შეიძლება გამოწვეული იყოს:

- ✚ არასრულყოფილი მონაცემებით;
- ✚ ისტორიული უთანასწორობების ასახვით;
- ✚ მოდელის დიზაინით;
- ✚ შეფასების მეთოდოლოგიური ხარვეზებით.

AI რისკი (AI RISK)

AI რისკი არის შესაძლებლობა, რომ AI სისტემის გამოყენებამ გამოიწვიოს არასასურველი შედეგი, რომელიც უარყოფითად აისახება:

- ✚ ადამიანებზე;
- ✚ ფუნდამენტურ უფლებებზე;
- ✚ აკადემიურ პროცესებზე;
- ✚ ორგანიზაციის საქმიანობაზე;
- ✚ მონაცემთა უსაფრთხოებაზე;
- ✚ საზოგადოებრივ ნდობაზე.

ფონური მოდელი (FOUNDATION MODEL)

ფონური მოდელი არის ფართომასშტაბიანი AI მოდელი, რომელიც გაწვრთნილია დიდი მოცულობის მონაცემებზე და შეიძლება გამოყენებულ იქნეს მრავალფეროვანი ამოცანების შესასრულებლად ან სხვა AI სისტემების საფუძვლად.

პერსონალური მონაცემები

ნებისმიერი ინფორმაცია, რომელიც პირდაპირ ან ირიბად უკავშირდება იდენტიფიცირებულ ან იდენტიფიცირებად ფიზიკურ პირს, საქართველოს კანონმდებლობისა და GDPR-ის მოთხოვნების შესაბამისად.

AI ინციდენტი

ნებისმიერი მოვლენა, რომელმაც გამოიწვია ან შეიძლება გამოიწვიოს:

- ▶ მონაცემთა უსაფრთხოების დარღვევა;
- ▶ დისკრიმინაციული შედეგი;
- ▶ აკადემიური კეთილსინდისიერების დარღვევა;
- ▶ სისტემური შეცდომა;
- ▶ ადამიანის უფლებების შეზღუდვა;
- ▶ უნივერსიტეტის რეპუტაციული ან ოპერაციული ზიანი.

6. ხელოვნური ინტელექტის მმართველობის პრინციპები

აღმოსავლეთ ევროპის უნივერსიტეტი ხელოვნური ინტელექტის სისტემების დანერგვას, გამოყენებასა და მართვას ახორციელებს ადამიანზე ორიენტირებული, რისკზე დაფუძნებული და ეთიკურად პასუხისმგებლიანი მმართველობის მოდელის საფუძველზე. აღნიშნული პრინციპები წარმოადგენს უნივერსიტეტის მიერ AI სისტემების შეფასების, შერჩევის, გამოყენების, მონიტორინგისა და გაუმჯობესების სავალდებულო კრიტერიუმებს.

ადამიანზე ორიენტირებული მიდგომა და ადამიანური ზედამხედველობა

უნივერსიტეტი აღიარებს, რომ ხელოვნური ინტელექტი წარმოადგენს ადამიანის შესაძლებლობების გაძლიერების და არა მათი ჩანაცვლების ინსტრუმენტს.

AI სისტემები გამოიყენება სწავლების, კვლევის, ადმინისტრირების და სერვისების გაუმჯობესების მიზნით, თუმცა ადამიანის პროფესიული განსჯა, ეთიკური პასუხისმგებლობა და გადაწყვეტილების მიღების უფლებამოსილება რჩება გადამწყვეტ ფაქტორად.

უნივერსიტეტი უზრუნველყოფს, რომ:

- ✚ მნიშვნელოვანი აკადემიური, ადმინისტრაციული და კვლევითი გადაწყვეტილებები არ მიიღებოდეს მხოლოდ AI სისტემის მიერ გენერირებულ შედეგებზე დაყრდნობით;
- ✚ ყველა მაღალი რისკის AI სისტემას გააჩნდეს ადამიანური გადამოწმებისა და ჩარევის მექანიზმი;
- ✚ დაინტერესებულ პირებს ჰქონდეთ AI-ის მიერ მიღებული ან მხარდაჭერილი გადაწყვეტილებების გასაჩივრების შესაძლებლობა;
- ✚ AI სისტემების გამოყენებამ არ შეზღუდოს ადამიანის ავტონომია, აკადემიური თავისუფლება და კრიტიკული აზროვნება.

აკადემიური კეთილსინდისიერება და ინტელექტუალური პასუხისმგებლობა

ხელოვნური ინტელექტის გამოყენება უნდა ემსახურებოდეს ცოდნის შექმნას, სწავლების გაუმჯობესებასა და კვლევის ხარისხის ზრდას და არ უნდა იქცეს აკადემიური კეთილსინდისიერების დარღვევის წყაროდ.

უნივერსიტეტი უზრუნველყოფს, რომ:

- ✚ AI-ის გამოყენება შესაბამისობაში იყოს აკადემიური კეთილსინდისიერების კოდექსთან;
- ✚ სტუდენტებისა და პერსონალის მიერ AI-ის გამოყენება იყოს გამჭვირვალე და დეკლარირებული, როდესაც იგი გავლენას ახდენს აკადემიური პროდუქტის შექმნაზე;
- ✚ AI არ გამოიყენებოდეს პლაგიატის, მონაცემთა ფალსიფიკაციის, ავტორობის არასწორი მინიჭების ან სხვა აკადემიური დარღვევების მიზნით;
- ✚ გენერირებული მასალის სიზუსტეზე, სანდოობასა და ეთიკურობაზე პასუხისმგებლობა ეკისრებოდა მის მომხმარებელს.

სამართლიანობა, თანასწორობა და არადისკრიმინაცია

უნივერსიტეტი იღებს ვალდებულებას, რომ AI სისტემების გამოყენებამ არ შექმნას ან გააძლიეროს არსებული სოციალური, კულტურული, ენობრივი, გენდერული ან სხვა სახის უთანასწორობა.

ამ მიზნით:

- ▶ AI სისტემების დანერგვამდე ფასდება მათი პოტენციური მიკერძოება და დისკრიმინაციული ეფექტები;
- ▶ ხორციელდება ალგორითმული სამართლიანობის შეფასება მაღალი რისკის სისტემებისთვის;
- ▶ უზრუნველყოფილია უნივერსიტეტის წევრთა თანაბარი წვდომა AI შესაძლებლობებზე;
- ▶ განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა მოწყვლადი და სპეციალური საჭიროებების მქონე ჯგუფების ინტერესების დაცვას.

გამჭვირვალობა და ახსნადობა

უნივერსიტეტი იზიარებს პრინციპს, რომ AI სისტემების გამოყენება უნდა იყოს მაქსიმალურად გამჭვირვალე და გასაგები.

ამ მიზნით:

- ▶ მომხმარებლებს ეცნობებათ, როდესაც მათთან ურთიერთობაში გამოიყენება AI სისტემა;
- ▶ AI-ის გამოყენების მიზანი, ფუნქცია და გავლენის სფერო უნდა იყოს მკაფიოდ განსაზღვრული;
- ▶ მაღალი რისკის AI სისტემებისთვის უზრუნველყოფილი უნდა იყოს გადაწყვეტილების მიღების ლოგიკისა და გამოყენებული მეთოდოლოგიის სათანადო დოკუმენტირება;
- ▶ AI სისტემების მიერ გენერირებული რეკომენდაციები ან შეფასებები უნდა ექვემდებარებოდეს ახსნას და გადამოწმებას.

ანგარიშვალდებულება და მმართველობითი პასუხისმგებლობა

AI სისტემების გამოყენება უნივერსიტეტში ეფუძნება მკაფიო პასუხისმგებლობებისა და ანგარიშვალდებულებების პრინციპს.

უნივერსიტეტი უზრუნველყოფს, რომ:

- ✚ თითოეული AI სისტემა ჰყავდეს განსაზღვრული პასუხისმგებელი მფლობელი (System Owner);
- ✚ ყველა სტრუქტურულ ერთეულს ჰქონდეს პასუხისმგებლობა მის საქმიანობაში გამოყენებული AI ინსტრუმენტების კანონიერ და ეთიკურ გამოყენებაზე;
- ✚ მნიშვნელოვანი AI გადაწყვეტილებების მიღების პროცესი იყოს დოკუმენტირებული;
- ✚ არსებობდეს მონიტორინგის, აუდიტისა და შესაბამისობის შეფასების მექანიზმები.

AI სისტემის მიერ წარმოქმნილი შედეგების, რეკომენდაციების ან გადაწყვეტილებების საბოლოო პასუხისმგებლობა ეკისრება უნივერსიტეტს და შესაბამის უფლებამოსილ პირს და არა ტექნოლოგიურ სისტემას.

უსაფრთხოება, მონაცემთა დაცვა და კიბერუსაფრთხოება

უნივერსიტეტი უზრუნველყოფს AI სისტემების შესაბამისობას ინფორმაციული უსაფრთხოების, მონაცემთა დაცვისა და კიბერუსაფრთხოების მოთხოვნებთან.

AI სისტემების გამოყენებისას სავალდებულოა:

- ✓ პერსონალური მონაცემების დაცვის კანონმდებლობის დაცვა;
- ✓ მონაცემთა მინიმალისტური პრინციპის გამოყენება;
- ✓ კონფიდენციალური ინფორმაციის უსაფრთხო დამუშავება;
- ✓ AI სისტემების უსაფრთხოების პერიოდული შეფასება;
- ✓ კიბერუსაფრთხოების რისკების მუდმივი მონიტორინგი.

დაუშვებელია ისეთი AI პლატფორმების გამოყენება, რომლებიც ვერ უზრუნველყოფენ მონაცემთა დაცვისა და ინფორმაციული უსაფრთხოების მინიმალურ სტანდარტებს.

რისკზე დაფუძნებული მმართველობა

უნივერსიტეტი AI სისტემების მართვას ახორციელებს რისკზე დაფუძნებული მიდგომის გამოყენებით.

ყველა AI სისტემა ექვემდებარება:

- ✚ რისკის იდენტიფიცირებას;
- ✚ გავლენის შეფასებას;
- ✚ რისკის კლასიფიკაციას;
- ✚ შესაბამისი კონტროლის მექანიზმების განსაზღვრას;
- ✚ პერიოდულ გადაფასებას.

მაღალი რისკის სისტემები ექვემდებარება წინასწარ ინსტიტუციურ შეფასებასა და დამატებით მონიტორინგს.

ინოვაცია და პასუხისმგებლიანი ექსპერიმენტირება

უნივერსიტეტი მხარს უჭერს ხელოვნური ინტელექტის კვლევას, ინოვაციურ გამოყენებასა და ტექნოლოგიურ განვითარებას.

ინოვაციის მხარდაჭერა ეფუძნება შემდეგ პრინციპებს:

- „უსაფრთხო ინოვაციის“ (Safe Innovation) მიდგომა;
- ეთიკური ექსპერიმენტების სტანდარტები;
- რისკების წინასწარი შეფასება;
- ადამიანის უფლებებისა და აკადემიური ღირებულებების დაცვა.

უნივერსიტეტი ხელს უწყობს AI-ის გამოყენებით ახალი საგანმანათლებლო, კვლევითი და ადმინისტრაციული პრაქტიკების განვითარებას, იმ პირობით, რომ დაცულია კანონიერების, ეთიკისა და ხარისხის მოთხოვნები.

უწყვეტი სწავლა და ინსტიტუციური განვითარება

უნივერსიტეტი აღიარებს, რომ ხელოვნური ინტელექტის სფერო სწრაფად ვითარდება და საჭიროებს მუდმივ ადაპტაციას.

ამ მიზნით უნივერსიტეტი:

- ✚ სისტემატურად ავითარებს სტუდენტების, აკადემიური და ადმინისტრაციული პერსონალის AI წიგნიერებას;
- ✚ უზრუნველყოფს პროფესიული განვითარების პროგრამებს;
- ✚ ახორციელებს AI მმართველობის პრაქტიკის რეგულარულ შეფასებას;
- ✚ ითვალისწინებს საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკასა და მარეგულირებელი გარემოს ცვლილებებს.

AI მმართველობის სისტემა ეფუძნება მუდმივი გაუმჯობესების (Continuous Improvement) და PDCA (Plan–Do–Check–Act) ციკლის პრინციპებს.

7. ხელოვნური ინტელექტის მმართველობის სისტემა და პასუხისმგებლობების განაწილება

ხელოვნური ინტელექტის ეფექტიანი, უსაფრთხო და პასუხისმგებლიანი გამოყენების უზრუნველსაყოფად უნივერსიტეტში მოქმედებს მრავალდონიანი მმართველობის სისტემა, რომელიც ეფუძნება სტრატეგიული ზედამხედველობის, ოპერაციული მართვის, ეთიკური კონტროლისა და მუდმივი შეფასების პრინციპებს.

წარმომადგენლობითი საბჭო

წარმომადგენლობითი საბჭო ახორციელებს AI მმართველობის უმაღლეს ინსტიტუციურ ზედამხედველობას და:

- ✚ ამტკიცებს AI მმართველობის პოლიტიკასა და მასთან დაკავშირებულ ინსტიტუციურ დოკუმენტებს;
- ✚ განიხილავს AI მმართველობის წლიურ ანგარიშს;
- ✚ აფასებს AI-ის გამოყენების გავლენას უნივერსიტეტის სტრატეგიულ მიზნებზე;
- ✚ ამტკიცებს მაღალი რისკის AI სისტემების დანერგვის პრინციპულ მიმართულებებს;
- ✚ უზრუნველყოფს AI მმართველობის შესაბამისობას უნივერსიტეტის მისიასთან, ღირებულებებსა და სტრატეგიულ პრიორიტეტებთან.

რექტორი

რექტორი პასუხისმგებელია AI პოლიტიკის პრაქტიკულ განხორციელებაზე და:

- ✓ უზრუნველყოფს პოლიტიკის აღსრულებას;
- ✓ ნიშნავს პასუხისმგებელ სტრუქტურულ ერთეულებს;
- ✓ ამტკიცებს AI სისტემების დანერგვის ოპერატიულ პროცედურებს;
- ✓ უზრუნველყოფს შესაბამისი ფინანსური, ტექნოლოგიური და ადამიანური რესურსების მობილიზებას;
- ✓ იღებს გადაწყვეტილებას მაღალი რისკის AI სისტემების დანერგვასთან დაკავშირებით AI მმართველობის კომიტეტის რეკომენდაციის საფუძველზე.

AI მმართველობისა და ეთიკის კომიტეტი

უნივერსიტეტში იქმნება მუდმივმოქმედი AI მმართველობისა და ეთიკის კომიტეტი.

კომიტეტის საქმიანობის მიზანია ხელოვნური ინტელექტის სისტემების გამოყენების ეთიკური, სამართლებრივი, აკადემიური და ტექნოლოგიური ზედამხედველობა.

კომიტეტი:

- ▶ აფასებს ახალი AI სისტემების დანერგვის მიზანშეწონილობას;
- ▶ ახორციელებს AI რისკების შეფასებას;
- ▶ განიხილავს მაღალი რისკის AI სისტემების განაცხადებს;
- ▶ აფასებს ალგორითმული მიკერძოების, დისკრიმინაციისა და ეთიკური ზემოქმედების რისკებს;
- ▶ განიხილავს AI-ის გამოყენებასთან დაკავშირებულ საჩივრებსა და ინციდენტებს;
- ▶ ამზადებს ყოველწლიურ ანგარიშს;
- ▶ შეიმუშავებს რეკომენდაციებს პოლიტიკის გაუმჯობესების მიზნით.

კომიტეტში წარმოდგენილი არიან:

- ✓ აკადემიური პერსონალი;
- ✓ მკვლევრები;
- ✓ ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის წარმომადგენლები;
- ✓ ინფორმაციული ტექნოლოგიების სპეციალისტები;
- ✓ იურისტები;
- ✓ მონაცემთა დაცვის ოფიცერი;

- ✓ სტუდენტთა წარმომადგენელი;
- ✓ საჭიროების შემთხვევაში მოწვეული გარე ექსპერტები.

8. AI სისტემების რისკზე დაფუძნებული კლასიფიკაცია

უნივერსიტეტი AI სისტემების შეფასებას ახორციელებს რისკზე დაფუძნებული მიდგომით.

დაბალი რისკის სისტემები

დაბალი რისკის სისტემებია:

- ▶ მართლწერისა და გრამატიკის შემმოწმებლები;
- ▶ ავტომატური თარგმნის ინსტრუმენტები;
- ▶ შეხვედრების ტრანსკრიფციის პროგრამები;
- ▶ საძიებო და საინფორმაციო ასისტენტები.

აღნიშნული სისტემების გამოყენება ნებადართულია უნივერსიტეტის ზოგადი წესების დაცვით.

საშუალო რისკის სისტემები

საშუალო რისკის სისტემებია:

- ▶ გენერაციული AI პლატფორმები;
- ▶ სასწავლო ჩატბოტები;
- ▶ ვირტუალური ასისტენტები;
- ▶ საგანმანათლებლო კონტენტის გენერირების ინსტრუმენტები.

მათი გამოყენება მოითხოვს:

- ✚ გამოყენების გამჭვირვალობას;
- ✚ მომხმარებელთა ინფორმირებას;
- ✚ შედეგების ადამიანურ გადამოწმებას.

მაღალი რისკის სისტემები

მაღალი რისკის სისტემებად მიიჩნევა ისეთი AI გადაწყვეტილებები, რომლებიც გავლენას ახდენენ:

- ✚ სტუდენტთა შეფასებაზე;
- ✚ სტუდენტთა მიღებასა და ჩარიცხვაზე;
- ✚ სტიპენდიების მინიჭებაზე;
- ✚ აკადემიური პროგრესის შეფასებაზე;
- ✚ პერსონალის შერჩევასა და შეფასებაზე;
- ✚ ინსტიტუციურ გადაწყვეტილებებზე.

მათი დანერგვა შესაძლებელია მხოლოდ:

- ▶ წინასწარი რისკ-შეფასების შემდეგ;
- ▶ ეთიკური შეფასების საფუძველზე;
- ▶ მონაცემთა დაცვის ანალიზის ჩატარების შემდეგ;
- ▶ AI მმართველობის კომიტეტის დასკვნის საფუძველზე;
- ▶ რექტორის თანხმობით.

აკრძალული პრაქტიკა

უნივერსიტეტში დაუშვებელია AI-ის გამოყენება:

- ▶ ფარული მანიპულაციისთვის;
- ▶ აკადემიური თავისუფლების შეზღუდვისთვის;
- ▶ მასობრივი ბიომეტრიული თვალთვალისთვის;
- ▶ სოციალური ქსელების (Social Scoring) სისტემებისთვის;
- ▶ დისკრიმინაციული გადაწყვეტილებების მისაღებად;
- ▶ ადამიანის უფლებების შემლახავი მიზნებისთვის.

9. AI სწავლა-სწავლების პროცესში

უნივერსიტეტი მხარს უჭერს AI-ის გამოყენებას სწავლა-სწავლების ხარისხის გასაუმჯობესებლად.

AI შეიძლება გამოყენებულ იქნეს:

- ✚ სწავლების პერსონალიზაციისთვის;
- ✚ ადაპტური სასწავლო გარემოს შესაქმნელად;
- ✚ სასწავლო მასალების განვითარებისთვის;
- ✚ სტუდენტთა ჩართულობის გასაზრდელად;
- ✚ ფორმატიული შეფასების მხარდასაჭერად;
- ✚ სასწავლო ანალიტიკისთვის.

AI არ შეიძლება გახდეს:

- ▶ კრიტიკული აზროვნების ჩანაცვლების საშუალება;
- ▶ სტუდენტის დამოუკიდებელი მუშაობის შემცვლელი;
- ▶ საბოლოო შეფასების ერთადერთი საფუძველი.

ფაკულტეტი ვალდებულია განსაზღვროს AI-ის გამოყენების დასაშვები და დაუშვებელი ფორმები.

10. გენერაციული AI-ის გამოყენება სტუდენტების მიერ

სტუდენტებს უფლება აქვთ გამოიყენონ გენერაციული AI:

- ✚ იდეების გენერირებისთვის;
- ✚ კვლევის დაგეგმვისთვის;
- ✚ ტექსტის რედაქტირებისთვის;
- ✚ პროგრამული კოდის ანალიზისთვის;
- ✚ მონაცემთა დამუშავების მხარდასაჭერად.

სტუდენტი ვალდებულია:

- ▶ მიუთითოს AI-ის გამოყენების ფაქტი ნაშრომში ან პროექტში;
- ▶ გადაამოწმოს გენერირებული ინფორმაციის სიზუსტე;
- ▶ დაიცვას აკადემიური კეთილსინდისიერების მოთხოვნები;
- ▶ არ წარადგინოს AI-ის მიერ სრულად შექმნილი ნამუშევარი საკუთარ ავტორად.

AI-ის გამოყენების წესების დარღვევა განიხილება აკადემიური კეთილსინდისიერების შესაძლო დარღვევად.

11. გენერაციული AI-ის გამოყენება აკადემიური პერსონალის მიერ

აკადემიურ პერსონალს შეუძლია AI გამოიყენოს:

- ✚ სასწავლო მასალების შექმნისა და განახლებისთვის;
- ✚ კვლევითი საქმიანობისთვის;
- ✚ სასწავლო დიზაინის განვითარებისთვის;
- ✚ ადმინისტრაციული პროცესების გამარტივებისთვის.

აკრძალულია:

- ▶ სტუდენტის საბოლოო შეფასების სრულად ავტომატიზაცია;
- ▶ აკადემიური გადაწყვეტილებების მხოლოდ AI სისტემაზე დაყრდნობით მიღება;
- ▶ AI-ის გამოყენებით არარსებული წყაროების, ციტატების ან მონაცემების გენერირება და გამოყენება.

12. AI სამეცნიერო კვლევაში

უნივერსიტეტი აღიარებს AI-ის მნიშვნელოვან როლს თანამედროვე კვლევაში.

AI შეიძლება გამოყენებულ იქნას:

- ✚ მონაცემთა ანალიზისთვის;
- ✚ ლიტერატურის რევიზირებისათვის;
- ✚ სიმულაციებისა და მოდელირებისთვის;
- ✚ პროგრამული კოდის გენერირებისთვის;
- ✚ კვლევითი ჰიპოთეზების ფორმულირებისთვის.

ამასთან:

- ▶ AI არ შეიძლება იყოს ავტორი ან თანაავტორი;
- ▶ AI ვერ იქნება პასუხისმგებელი კვლევის შედეგებზე;
- ▶ AI-ის გამოყენება უნდა იყოს სრულად დეკლარირებული პუბლიკაციაში;
- ▶ მკვლევარი სრულად პასუხისმგებელია შედეგების სიზუსტეზე და ინტერპრეტაციაზე.

13. მონაცემთა დაცვა და კიბერუსაფრთხოება

AI სისტემების გამოყენება უნდა შეესაბამებოდეს:

- ✚ საქართველოს მონაცემთა დაცვის კანონმდებლობას;
- ✚ GDPR-ის პრინციპებს;
- ✚ უნივერსიტეტის ინფორმაციული უსაფრთხოების პოლიტიკას.

აკრძალულია:

- ▶ პერსონალური მონაცემების ატვირთვა დაუმტკიცებელ AI პლატფორმებში;
- ▶ კვლევითი მონაცემების გაზიარება შესაბამისი ნებართვის გარეშე;
- ▶ კონფიდენციალური ინფორმაციის დამუშავება უსაფრთხოების შეფასების გარეშე.

14. AI წიგნიერება და შესაძლებლობების განვითარება

უნივერსიტეტი უზრუნველყოფს AI კომპეტენციების სისტემურ განვითარებას.

წლიურად ხორციელდება:

- ✚ სტუდენტთა AI წიგნიერების ტრენინგები;
- ✚ აკადემიური პერსონალის პროფესიული განვითარების პროგრამები;
- ✚ ადმინისტრაციული პერსონალის გადამზადება;
- ✚ AI ეთიკისა და რისკების მართვის სემინარები.

15. AI რისკების მართვა

უნივერსიტეტი უზრუნველყოფს AI რისკების მართვის უწყვეტი ციკლის დანერგვას, რომელიც მოიცავს:

1. რისკის იდენტიფიცირება;
2. რისკის ანალიზი;
3. რისკის შეფასება;
4. კონტროლის ღონისძიებების განსაზღვრა;
5. მონიტორინგი;
6. გაუმჯობესება.

მაღალი რისკის AI სისტემები ექვემდებარება ყოველწლიურ შეფასებას.

16. მონიტორინგი, შეფასება და ანგარიშგება

AI მმართველობის კომიტეტი ყოველწლიურად ამზადებს AI მმართველობის ანგარიშს, რომელიც მოიცავს:

- ✚ AI სისტემების რეესტრს;
- ✚ რისკების შეფასების შედეგებს;
- ✚ გამოვლენილ ინციდენტებს;
- ✚ შესაბამისობის ანალიზს;
- ✚ ტრენინგებისა და ცნობიერების ამაღლების აქტივობებს;
- ✚ რეკომენდაციებს შემდგომი გაუმჯობესებისთვის.

17. პოლიტიკის გადახედვა

პოლიტიკა გადაიხედება:

- ✚ არანაკლებ ორ წელიწადში ერთხელ;
- ✚ მნიშვნელოვანი ტექნოლოგიური ან სამართლებრივი ცვლილებების შემთხვევაში;
- ✚ AI მმართველობის კომიტეტის რეკომენდაციის საფუძველზე;
- ✚ მნიშვნელოვანი ინციდენტის ან რისკის გამოვლენის შემთხვევაში.

18. დასკვნითი დებულებები

18.1. წინამდებარე პოლიტიკა წარმოადგენს აღმოსავლეთ ევროპის უნივერსიტეტის ხელოვნური ინტელექტის მმართველობის ძირითად ინსტიტუციურ ჩარჩოს.

18.2. პოლიტიკის მოთხოვნები სავალდებულოა უნივერსიტეტის ყველა სტუდენტის, აკადემიური პერსონალის, მკვლევრის, ადმინისტრაციული თანამშრომლისა და პარტნიორი ორგანიზაციისთვის.

18.3. უნივერსიტეტი იღებს ვალდებულებას, AI ტექნოლოგიების გამოყენება განახორციელოს ადამიანის უფლებების, აკადემიური თავისუფლების, ეთიკის, უსაფრთხოების, გამჭვირვალობისა და საზოგადოებრივი კეთილდღეობის პრინციპების სრული დაცვით და უზრუნველყოს AI მმართველობის სისტემის უწყვეტი განვითარება საერთაშორისო საუკეთესო პრაქტიკის შესაბამისად.

18.3. წინამდებარე პოლიტიკა მტკიცდება უნივერსიტეტის წარმომადგენლობითი საბჭოს მიერ.

QR კოდები საერთაშორისო აქტების/სახელმძღვანელოების შესახებ



Scan me!



Scan me!



Scan me!